

บรรณาธิการ

ในการวิเคราะห์ วางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนการติดตามประเมินผลและพิจารณาถึงความมีเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศ บัญชีงบดุลแห่งชาตินับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง โดยสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งภาพรวมประเทศ รายละเอียดรายสาขาและรายหน่วยงาน จดหมายข่าวฉบับนี้ได้นำเสนองานวิจัยเรื่องการจัดทำบัญชีงบดุลของภาครัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นการจุดประกายเริ่มต้นของการจัดทำงบดุลแห่งชาติหรืองบดุลของประเทศทั้งระบบ

ส่วนอีกบทความเป็นเรื่อง การค้าระหว่างประเทศ ที่นับวันก็จะมีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มขึ้นโดยตลอด เนื้อหาของทั้งสองบทความจะเป็นเช่นไร ขอเชิญไปอ่านรายละเอียดในจดหมายข่าวฯ ได้ ทั้งสองบทความเป็นการวิเคราะห์วิจัยโดยใช้ข้อมูลหลักจากสถิติบัญชีประชาชาติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของบัญชีประชาชาติตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำจดหมายข่าวนี้ ผู้อ่านที่สนใจบทความในรายละเอียด เชิญสอบถามเพิ่มเติมได้ที่สำนักบัญชีประชาชาติ และขอขอบคุณผู้เขียน/ผู้วิจัยสำหรับบทความในจดหมายข่าวฯ

ขอบคุณทุกท่านที่ติดตามจดหมายข่าวฯ

Inside this issue:

- งบดุลรัฐวิสาหกิจ ๑
- การค้าระหว่างประเทศ : กลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทย ๑
- ศัพท์บัญชีประชาชาติ ๓

งบดุลรัฐวิสาหกิจ

สมบัติ กิจจารวงษ์

สืบเนื่องจากนโยบายรัฐบาลที่ต้องการจัดระเบียบสินทรัพย์และหนี้สินของประเทศ สศช. จึงเล็งเห็นว่าการรายงานข้อมูลที่สามารถแสดงฐานะที่แท้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงถึงความมั่งคั่งของประเทศได้คือการจัดทำงบดุลของประเทศหรือที่เรียกว่าบัญชีงบดุลแห่งชาตินั่นเอง โดยบัญชีงบดุลแห่งชาติเป็นหนึ่งในห้าบัญชีหลักของระบบบัญชีประชาชาติ ที่แสดงฐานะสินทรัพย์ หนี้สินและความมั่งคั่งในภาพรวมของประเทศ และจำแนกตามสถาบันทางเศรษฐกิจที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนถือครองอยู่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง บัญชีงบดุลแห่งชาตินอกจากเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการแสดงสถานะความมั่งคั่งแล้ว ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง เนื่องจากรายการสินทรัพย์ที่บันทึกอยู่ในงบดุลนั้น ส่วนหนึ่งเป็นสินทรัพย์ถาวร (Capital Stock) ที่นำมาใช้เป็นปัจจัยการผลิตที่เรียกว่าปัจจัยทุน และเมื่อใช้ร่วมกับปัจจัยแรงงานและเทคโนโลยีในขบวนการผลิต จะสามารถจัดการเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าและบริการที่สามารถสนองความต้องการของระบบตลาด ซึ่งก็คือการก่อให้เกิดผลผลิต หรือ จีดีพีของประเทศนั่นเอง โดยเฉพาะจีดีพีในเชิงปริมาณจะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด ย่อมแสดงถึงผลิตภาพการผลิตของทุน (Capital productivity) และสามารถวิเคราะห์ต่อเนื่องถึงผลิตภาพการผลิตรวม (Total factor productivity) ของประเทศ

ทั้งนี้ มูลค่าของทุนวัดได้ 2 สถานะ คือ วัดจากค่ากระแส หรือ flows หมายถึงส่วนที่เพิ่มขึ้นในรอบระยะเวลาแต่ละปี ซึ่งบัญชีรายได้ประชาชาติเรียกว่าการสะสมทุน และการวัดจากค่าสต็อกหรือสถานะการถือครองสินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งหมด ในจุดเวลาใดเวลาหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันทุนหรือสินทรัพย์ที่ถือครองอยู่นั้น หากมิได้เกิดขึ้นจากเงินออมหรือเงินออมไม่พอเพียงย่อมต้องใช้วิธีการกู้ยืมจากสถาบันอื่นๆ เพื่อนำมาใช้ในการเพิ่มทุนของประเทศหรือสถาบันตนเอง จึงทำให้เกิดภาวะหนี้สินขึ้น งบดุลแห่งชาติจึงเป็นบัญชีที่แสดงภาวะการถือครองทุนหรือสินทรัพย์ที่มีอยู่ เทียบกับภาวะหนี้สินของสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ และในภาพรวมของประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ : กลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทย อนาคตนี้ มานวลด

บทนำ

ในช่วงระยะเวลาเกือบ 30 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 บทบาทของการค้าระหว่างประเทศต่อระบบเศรษฐกิจไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เคยถูกขับเคลื่อนโดยอุปสงค์รวมภายในประเทศ ถูกแทนที่ด้วยแรงผลักดันจากการขยายตัวของการส่งออก การพึ่งพาทางเศรษฐกิจต่างประเทศจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะต้องเผชิญกับความผันผวนของระบบเศรษฐกิจโลกก็ตาม

ความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศต่อระบบเศรษฐกิจไทย

การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะเริ่มต้นระหว่างทศวรรษ 1970-1990 มุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก ในห้วงเวลาดังกล่าวการวางรากฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ถูกดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution Industry) กระทั่งในทศวรรษ 1990 กระแสการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Countries: NICs) ประกอบกับการเคลื่อนย้ายฐานการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติมายังประเทศไทยรวมทั้งประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนเป้าหมายไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งเสริมการส่งออก (Export Promotion Industry) ประเทศไทยกลายเป็นแหล่งผลิตสินค้าที่เน้นการใช้แรงงาน (Labour-intensive Goods) โดยนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนจากต่างประเทศมาประกอบและผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจผ่านการส่งออกและการนำเข้าดังกล่าวทำให้ระบบเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลกในระดับสูง

โดยทั่วไป บัญชีงบดุลแห่งชาติมีหลักการลงบัญชีเช่นเดียวกับงบดุลของหน่วยธุรกิจทั่วไป รายการข้อมูลหลักจะแสดงถึงมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอยู่ต้นงวดบัญชี บวกกับมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เปลี่ยนแปลงสุทธิระหว่างปี จะได้สินทรัพย์ หนี้สิน และความมั่งคั่ง ณ สิ้นงวด โดยปกติจะรายงานข้อมูล ณ วันสิ้นปี หรือ 31 ธันวาคมของทุกปี ดังสมการข้างล่างนี้

$$\text{สินทรัพย์ (Assets)} = \text{หนี้สิน (Liabilities)} + \text{ความมั่งคั่ง (Net Worth)}$$

สินทรัพย์ ในงบดุลแห่งชาติมีความหมายกว้างกว่างบดุลของธุรกิจ ทั้งในแง่การตีมูลค่าที่เน้นหลักการทางเศรษฐศาสตร์ และประเภทสินทรัพย์ ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ 1) **สินทรัพย์ที่ไม่ใช่การเงิน** (non-financial assets) แบ่งออกเป็น สินทรัพย์ที่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ (produced assets) เช่น สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักรเครื่องมือ เป็นต้น กับสินทรัพย์ที่ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ (non-produced assets) เช่น ที่ดิน แร่ธาตุ และป่าไม้ เป็นต้น และ 2) **สินทรัพย์ทางการเงิน** (financial assets) เช่น เงินสด เงินฝาก และพันธบัตร เป็นต้น โดยสินทรัพย์ดังกล่าวจะต้องมีการถือครองกรรมสิทธิ์และมีการใช้ประโยชน์ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

หนี้สิน หมายถึงหนี้สินทางการเงิน จำแนกได้ตามเครื่องมือทางการเงิน เช่น เงินสด เงินกู้ หลักทรัพย์ หุ้น เป็นต้น

จากหลักการและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สำนักบัญชีประชาชาติ จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบบัญชีงบดุลขึ้น โดยเริ่มศึกษาและทดลองจัดทำข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจก่อน เนื่องจากมีการจัดทําแบบบัญชีที่ค่อนข้างสมบูรณ์ และจะได้พัฒนางบดุลของสถาบันอื่นๆ จนครบสมบูรณ์ทั้งระบบต่อไป

โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลงบดุลของภาครัฐวิสาหกิจทั้งหมดที่ดำเนินกิจการระหว่างปี 2542 ถึง 2548 จำแนกหน่วยงานตามกระทรวงที่เป็นต้นสังกัด ประกอบด้วยรัฐวิสาหกิจทั้งสิ้น 57 แห่งพร้อมทั้งได้จำแนกหน่วยงานออกเป็นสถาบันเศรษฐกิจ 3 สถาบัน คือ สถาบันที่ไม่ใช่ทางการเงิน สถาบันการเงิน และสถาบันรัฐบาล โดยพิจารณาตามการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจนั้นๆ เพื่อประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ วางแผนและกำหนดนโยบายต่อไป

ตารางที่ 1 งบดุลภาครัฐวิสาหกิจปี 2542-2548 จำแนกตามประเภทสินทรัพย์และหนี้สิน

(หน่วย-ล้านบาท)

	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สินทรัพย์ทั้งหมด	4,301,181	5,572,154	5,398,073	5,427,252	5,910,517	6,330,534	6,937,473
สินทรัพย์ที่ไม่ใช่ทางการเงิน	1,820,560	2,862,043	2,467,374	2,512,149	2,733,267	2,805,173	3,107,925
สินทรัพย์ที่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้	1,673,745	2,694,094	2,309,407	2,358,544	2,574,987	2,640,672	2,941,328
สินทรัพย์ถาวร	1,121,094	2,192,431	1,770,955	1,825,784	2,027,594	2,161,201	2,407,751
ส่วนเปลี่ยนในสินค้าคงเหลือ	552,651	501,663	538,452	532,761	547,392	479,471	533,577
ของมีค่า	0	0	0	0	0	0	0
สินทรัพย์ที่ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้	146,815	167,950	157,967	153,604	158,280	164,501	166,596
สินทรัพย์ที่จับต้องได้	146,815	167,950	157,967	153,604	158,280	164,501	166,596
สินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้	0	0	0	0	0	0	0
สินทรัพย์ทางการเงิน	2,480,621	2,710,111	2,930,699	2,915,103	3,177,250	3,525,361	3,829,548
ทองคำ	0	0	0	0	0	0	0
เงินสดและเงินฝาก	375,903	761,828	373,501	358,182	353,291	410,766	416,144
หลักทรัพย์ที่ไม่ใช่หุ้น	562,161	443,484	746,716	822,770	908,934	885,197	851,445
เงินกู้	1,201,380	1,112,547	1,254,374	1,380,067	1,526,266	1,724,704	1,965,881
หุ้น	54,804	76,268	205,064	42,654	77,018	163,792	236,042
เงินสำรองทางการเงินของการประกันภัย	0	5	1,111	977	716	0	0
รายรับทางบัญชีอื่นๆ	286,374	315,978	349,934	310,454	311,025	340,902	360,036
หนี้สินทั้งหมด	3,439,836	3,669,934	3,935,518	3,928,891	4,006,777	4,164,714	4,517,722
ทองคำ	0	0	0	0	0	0	0
เงินสดและเงินฝาก	1,580,314	1,722,933	1,846,961	2,028,103	2,203,646	2,311,822	2,442,364
หลักทรัพย์ที่ไม่ใช่หุ้น	387,824	513,661	392,125	411,333	427,645	455,451	502,950
เงินกู้	755,391	633,415	762,352	628,106	574,267	575,854	632,631
ระยะสั้น	70,569	47,663	91,161	67,222	78,301	58,878	38,954
ระยะยาว	684,822	585,752	671,191	560,884	495,966	516,976	593,677
หุ้น	152,572	290,252	196,791	191,158	258,712	283,385	310,248
เงินสำรองทางการเงินของการประกันภัย	13,359	30,210	18,601	17,921	19,166	35,064	33,988
รายรับทางบัญชีอื่นๆ	550,376	479,463	718,688	652,270	523,341	503,138	595,541
ความมั่งคั่งสุทธิ	861,345	1,902,220	1,462,555	1,498,361	1,903,740	2,165,820	2,419,751
หนี้สินและความมั่งคั่งสุทธิ	4,301,181	5,572,154	5,398,073	5,427,252	5,910,517	6,330,534	6,937,473

ห้าบัญชีหลักของระบบ
บัญชีประชาชาติ
ประกอบด้วย 1) บัญชี
ประชาชาติหรือบัญชี
รายได้ประชาชาติ 2)
ตารางบัญชีการผลิต
และผลผลิต 3) บัญชี
เศรษฐกิจเงินทุน 4)
บัญชีดุลการชำระเงิน
และ 5) บัญชีงบดุล
แห่งชาติ

ผลการศึกษา จากรายละเอียดในตารางที่ 1 แสดงงบดุลของภาครัฐวิสาหกิจ จำแนกตามประเภทของสินทรัพย์และหนี้สิน พบว่า **ด้านสินทรัพย์** สินทรัพย์ระยะหว่านปี 2542-2548 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 4.3 ล้านล้านบาทในปี 2542 เป็น 6.9 ล้านล้านบาทในปี 2548 สินทรัพย์ทางการเงินมีสัดส่วนมากกว่าสินทรัพย์ที่ไม่ใช่ทางการเงิน มีเพียงปี 2543 เท่านั้นที่สินทรัพย์ที่ไม่ใช่ทางการเงินมีมากกว่า ทั้งนี้ สินทรัพย์ทางการเงินส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ โดยในปี 2543 มีสัดส่วนร้อยละ 41.0 ของสินทรัพย์ทางการเงินทั้งหมด และเพิ่มขึ้นตลอดจนถึงปี 2548 อยู่ที่ร้อยละ 51.3 รองลงมาเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่หุ้น ส่วนสินทรัพย์ที่ไม่ใช่ทางการเงิน มากกว่าร้อยละ 90 เป็นสินทรัพย์ที่สร้างขึ้นใหม่ได้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ถาวร เป็นที่น่าสังเกตว่าสินทรัพย์ทางการเงิน ถึงแม้ว่าจะมีสัดส่วนมากกว่าสินทรัพย์ที่ไม่ใช่ทางการเงิน แต่มีแนวโน้มลดลงโดยตลอด ในขณะที่สินทรัพย์ที่ไม่ใช่การเงินก็จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะสัดส่วนของสินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์ทั้งหมดที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.1 ในปี 2542 เป็นร้อยละ 34.7 ในปี 2548

ด้านหนี้สิน หนี้สินทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจเป็นหนี้สินทางการเงิน โดยส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากของรัฐบาลวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งอยู่ในระดับร้อยละ 41.5 - 45.8 ของหนี้สินทั้งหมด รองลงมาเป็นเงินกู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้ระยะยาวจากต่างประเทศ แต่สัดส่วนหนี้สินประเภทเงินกู้ได้ปรับตัวลดลงเป็นลำดับจากร้อยละ 22.0 ในปี 2542 เหลือร้อยละ 14.0 ในปี 2548 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้ระยะยาวได้ลดความสำคัญลงเรื่อยๆ จากที่มีสัดส่วนต่อหนี้สินทั้งหมดร้อยละ 15.1 ในปี 2542 เหลือร้อยละ 7.4 ในปี 2548 แสดงให้เห็นส่วนหนึ่งว่ารัฐวิสาหกิจลดการพึ่งพาเงินกู้ โดยเฉพาะเงินกู้ระยะยาวจากต่างประเทศลง ส่วนหนี้สินประเภทหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่หุ้นก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยมีสัดส่วนต่อหนี้สินทั้งหมดโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2542-2548 ในอัตราร้อยละ 11.2 **ด้านความมั่งคั่งสุทธิ** คำนวณจากมูลค่าสินทรัพย์ลบด้วยหนี้สิน พบว่ารัฐวิสาหกิจมีความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 0.8 ล้านล้านบาทในปี 2542 เป็น 2.4 ล้านล้านบาทในปี 2548 แสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจที่สามารถลดการพึ่งพาด้านเงินกู้โดยเฉพาะเงินกู้ระยะยาวจากต่างประเทศลง ในขณะที่เดียวกันได้มีการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทถาวรเพิ่มขึ้นมาก ส่งผลให้ฐานะทางการเงินที่มั่นคงขึ้น

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาภาครัฐวิสาหกิจจำแนกตามสถาบันเศรษฐกิจ 3 สถาบัน คือ สถาบันที่ไม่ใช่การเงิน สถาบันการเงิน และสถาบันรัฐบาล พบว่า **สถาบันที่ไม่ใช่ทางการเงิน** (รัฐวิสาหกิจที่ผลิตสินค้าและบริการต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ขนส่งและสื่อสาร เป็นต้น) มีสินทรัพย์สูงสุด โดยในปี 2548 มีมูลค่า 3.8 ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 54.3 ของสินทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจทั้งหมด ในขณะที่หนี้สินมีมูลค่าเป็นอันดับสองรองจากสถาบันการเงิน หรือมีมูลค่าในปี 2548 เท่ากับ 1.7 ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 38.5 ของหนี้สินทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจ ส่งผลให้สถาบันที่ไม่ใช่ทางการเงินมีทรัพย์สินมากกว่าหนี้สินหรือความมั่งคั่งสุทธิสูงที่สุด หรือเท่ากับ 2.0 ล้านล้านบาทในปี 2548 **ส่วนสถาบันทางการเงิน** (ธนาคารและสถาบัน

สินทรัพย์ ในงบดุลแห่งชาติ มีความหมายกว้างกว่างบดุลของธุรกิจ ทั้งในแง่การตีมูลค่าที่เน้นหลักการทางเศรษฐศาสตร์ และขอบเขตที่ครอบคลุมทั้งในส่วนสินทรัพย์ที่สามารถผลิตขึ้นใหม่ได้ และสินทรัพย์ที่ไม่สามารถผลิตขึ้นใหม่ได้ เช่น สินแร่ และป่าไม้ เป็นต้น

ตารางที่ 2 งบดุลภาครัฐวิสาหกิจปี 2542-2548 จำแนกตามสถาบัน		(หน่วย-ล้านบาท)					
	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
สถาบันที่ไม่ใช่การเงิน							
สินทรัพย์	2,135,186	3,315,527	3,056,273	2,906,647	3,187,550	3,413,077	3,765,779
หนี้สิน	1,511,227	1,625,945	1,832,658	1,682,508	1,597,253	1,599,729	1,738,977
ความมั่งคั่งสุทธิ	623,959	1,689,582	1,223,615	1,224,139	1,590,297	1,813,348	2,026,803
สถาบันการเงิน							
สินทรัพย์	2,153,387	2,244,883	2,329,583	2,507,411	2,708,373	2,896,482	3,147,778
หนี้สิน	1,917,606	2,035,186	2,093,061	2,236,711	2,398,799	2,549,041	2,760,801
ความมั่งคั่งสุทธิ	235,781	209,697	236,522	270,700	309,574	347,441	386,977
สถาบันรัฐบาล							
สินทรัพย์	12,608	11,744	12,217	13,194	14,594	20,975	23,916
หนี้สิน	11,003	8,803	9,798	9,672	10,725	15,944	17,944
ความมั่งคั่งสุทธิ	1,605	2,941	2,419	3,522	3,869	5,031	5,972
รวมทั้งสิ้น							
สินทรัพย์	4,301,181	5,572,154	5,398,073	5,427,252	5,910,517	6,330,534	6,937,473
หนี้สิน	3,439,836	3,669,934	3,935,518	3,928,891	4,006,777	4,164,714	4,517,722
ความมั่งคั่งสุทธิ	861,345	1,902,220	1,462,555	1,498,361	1,903,740	2,165,820	2,419,751

การเงินที่รัฐเป็นเจ้าของ) มีมูลค่าหนี้สินรวมสูงที่สุด โดยปี 2548 มีหนี้สินสูงถึง 2.8 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 61.1 ของหนี้สินทั้งหมดของภาครัฐวิสาหกิจ ในขณะที่มีสินทรัพย์เป็นอันดับสองรองสถาบันที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงิน ส่งผลให้ความมั่งคั่งสุทธิของสถาบันนี้มีมูลค่าเพียง 0.4 ล้านล้านบาทในปี 2548 หรือคิดเป็นร้อยละ 16.0 ของความมั่งคั่งทั้งหมด **สถาบันรัฐบาล** (เช่น การกีฬาแห่งประเทศไทย และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น) มีสินทรัพย์และหนี้สินน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 3 สถาบัน เนื่องจากรัฐวิสาหกิจที่จัดอยู่ในสถาบันรัฐบาลมีเพียง 7 แห่ง และไม่ได้แสวงหากำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการประชาชนฟรีหรือ ณ ราคาต้นทุน

จากผลการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่ารัฐวิสาหกิจเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่รัฐใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ และยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real sector) ทั้งที่เป็นภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ รวมทั้งเป็นเครื่องมือช่วยกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจและรักษาเสถียรภาพด้านการเงินการคลังของประเทศ ดังนั้น การจัดทำบัญชีงบดุลของภาครัฐวิสาหกิจจึงมีความสำคัญ เนื่องจาก**ปัจจุบัน**มีการวิเคราะห์ข้อมูลฐานะประเทศด้านหนี้สินเพียงด้านเดียว โดยที่ยังไม่เคยรวบรวมข้อมูลด้านสินทรัพย์เลย ทั้งๆ ที่แต่ละปีมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการลงทุนก่อสร้างสาธารณูปโภคในรูป แหล่งน้ำ คูคลอง อาคารสถานที่ และถนนหนทางทุก ๆ ปี การจัดทำบัญชีงบดุลภาครัฐวิสาหกิจครั้งนี้ นอกจากแสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งและมั่นคงของการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนถึงเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดกรอบการใช้จ่ายเงินของประเทศได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาความมั่งคั่งเพื่อกำหนดนโยบายการกู้ยืมทั้งในภาพรวมของประเทศและระดับสถาบันหรือหน่วยงาน พร้อมทั้งบัญชีงบดุลได้แสดงให้เห็นรูปแบบการลงทุนที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เอกชนมาร่วมลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านเครื่องมือทางการเงินแต่ละประเภทได้ และมีหลักประกันที่สร้างความมั่นใจในผลประโยชน์ที่จะได้รับ ดังตัวอย่างของต่างประเทศที่มีการจัดทำบัญชีสินทรัพย์ของประเทศ เช่น ออสเตรเลีย และแคนาดา เป็นต้น

การค้าระหว่างประเทศ : กลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทย

ตารางที่ 1 อัตราการเปิดประเทศและอัตราการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศของประเทศไทย

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2007
อัตราการเปิดประเทศ	0.48	0.42	0.65	0.75	1.07	1.29	1.18
อัตราการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ	0.20	0.18	0.27	0.33	0.55	0.62	0.62

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน ทั้งนี้วิธีการคำนวณสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จาก Krugman and Obstfeld (2008), และ Husted and Melvin (2000)

ตามทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ การส่งเสริมการค้าทั้งการส่งออกและการนำเข้าย่อมทำให้แต่ละประเทศได้รับประโยชน์จากการค้า การเปิดประเทศเพื่อธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศจึงเป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจกระแสหลักที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกและการเปิดตลาดนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศจะเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจโลก หากประเทศใดมีอัตราส่วนมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสัดส่วนที่สูงหรือมีอัตราการเปิดประเทศ (Degree of Openness) ในระดับสูง ย่อมแสดงว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศนั้นมีความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลกอย่างใกล้ชิด ในกรณีของประเทศไทยพบว่า อัตราการเปิดประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด เป็นที่น่าสังเกตว่าตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา ภาคการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยเกินกว่าครึ่งหนึ่ง เมื่อพิจารณาเฉพาะการพึ่งพิงรายได้จากการส่งออกโดยเปรียบเทียบสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรืออัตราการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Degree of Economic Interdependence) ยังพบว่า การพึ่งพิงรายได้จากการส่งออกทวีความสำคัญมากขึ้นโดยลำดับ นับตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา รายได้ประชาชาติของประเทศไทยกว่าครึ่งหนึ่งมาจากการส่งออก หากพิจารณาข้อมูลในช่วงเวลาระหว่างปี ค.ศ.1980 ถึงปี ค.ศ.2007 จะพบการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างที่สำคัญในช่วงปี ค.ศ.1995 ถึงปี ค.ศ.2000 กล่าวคือ อัตราการเปิดประเทศเพิ่มสูงขึ้นจนมีสัดส่วนเกินกว่า 1.00 ในปี 2000 ขณะเดียวกันอัตราการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นจนมากกว่า 0.50 ในปี ค.ศ.2000 ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1997 กล่าวได้ว่าวิกฤตการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงและพึ่งพิงระบบเศรษฐกิจโลกมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลจากความอ่อนแอของภาคอุปสงค์รวมภายในประเทศ (Domestic

Demand) ทั้งการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน โดยภายหลังวิกฤตทำให้การส่งออกกลายเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

สถานการณ์การส่งออกของประเทศไทยในตลาดโลก

แม้ระบบเศรษฐกิจโลกจะเผชิญกับภาวะความไม่สมดุล (Global Economic Imbalance) มากยิ่งขึ้น แต่ธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) รายงานว่า ในปี ค.ศ.2006 ที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทยทั่วโลกมียอดรวมประมาณ 11,783 พันล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 8.0 ทั้งนี้ระหว่างปี ค.ศ.2000 ถึงปี ค.ศ.2006 มูลค่าการส่งออกสินค้าในตลาดโลกยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.5 การเติบโตของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศเป็นผลจากการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 70.1 ของมูลค่าการส่งออกในตลาดโลก โดยในปี ค.ศ.2006 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมขยายตัวถึงร้อยละ 13.0

หากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่า ภูมิภาคเอเชียมีมูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้น 3,277.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.8 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าในตลาดโลก อีกทั้งยังมีการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 18.0 ภูมิภาคเอเชียถือเป็นแหล่งผลิตสินค้าประมาณ 1 ใน 3 ของมูลค่าการค้าในตลาดโลก โดยมีสัดส่วนสูงกว่าภูมิภาคอเมริกาเหนือ และแอฟริกา แม้จะยังคงเป็นรองภูมิภาคยุโรปที่มีพัฒนาการทางการค้าระหว่างประเทศมายาวนานกว่า แต่การเติบโตของมูลค่าการส่งออกจากภูมิภาคเอเชียกลับสูงกว่าภูมิภาคยุโรป ทั้งยังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 สถานภาพการส่งออกของประเทศไทย ปี 2006

	มูลค่า (พันล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
ไทย	130.8	1.1
สิงคโปร์	271.8	2.2
มาเลเซีย	160.7	1.3
อินโดนีเซีย	103.5	0.9
ฟิลิปปินส์	47.0	0.4
เวียดนาม	39.6	0.3
ภูมิภาคเอเชีย	3,277.8	27.8
ทั่วโลก	11,783.0	100.0

ที่มา: World Trade Organization (2007)

หากเปรียบเทียบสถานการณ์การส่งออกของประเทศไทยกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะพบว่า ในปี ค.ศ.2006 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าประมาณ 130.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ จัดอยู่ในลำดับที่ 25 ของประเทศผู้ส่งออกในตลาดโลก โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 1.1 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั่วโลก มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทยยังสูงกว่าประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม แต่ต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย แม้มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทยจะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย แต่ยังคงมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกโดยรวมของประเทศในภูมิภาคเอเชียทั้งหมดและมูลค่าการส่งออกในตลาดโลก

โครงสร้างและตลาดส่งออกของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งเสริมการส่งออกเป็นปัจจัยเกื้อหนุนการผลิตและส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม สัดส่วนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้ในปี ค.ศ.2007 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 89.1 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

ตารางที่ 3 สัดส่วนโครงสร้างและตลาดส่งออกของประเทศไทย

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
โครงสร้างการส่งออก							
สินค้าเกษตรกรรม	11.5	10.1	8.4	7.5	8.6	7.1	7.8
สินค้าอุตสาหกรรม	83.5	83.4	87.1	87.6	88.4	88.4	89.1
มุ่งเน้นการใช้แรงงาน	20.2	15.8	14.0	13.1	11.2	9.4	8.7
มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยี	47.3	52.7	58.4	59.9	61.1	64.3	65.1
ตลาดส่งออก							
ญี่ปุ่น	16.8	15.0	14.1	15.3	14.2	13.6	11.9
สหรัฐอเมริกา	17.8	19.6	21.6	20.3	17.0	15.3	12.6
สหภาพยุโรป	15.1	16.1	16.8	16.2	14.7	12.9	12.8
อาเซียน	21.7	21.6	18.6	19.3	20.6	22.0	21.3
เอเชียตะวันออก	11.9	13.5	13.3	14.3	17.7	18.3	19.5

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

แม้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลระหว่างปี ค.ศ.1995 ถึงปี ค.ศ.2007 จะพบว่า การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอย่างสำคัญ โดยการส่งออกสินค้าที่มุ่งเน้นการใช้แรงงาน (Labour-intensive Goods) มีสัดส่วนลดลงมากจากร้อยละ 20.2 ในปี ค.ศ.1995 เหลือเพียงร้อยละ 8.7 ในปี ค.ศ.2007 ขณะที่การส่งออกสินค้าที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยี หรืออาจเรียกว่าสินค้าที่มุ่งเน้นการใช้ทุน (Capital-intensive Goods) กลับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.3 ในปี ค.ศ.1995 เป็นร้อยละ 65.1 ในปี ค.ศ.2007 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลจากการสูญเสียความได้เปรียบทางด้านค่าจ้างแรงงานของประเทศไทย ประกอบกับการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยใช้เครือข่ายการผลิตในภูมิภาค (Asian Production Network) เพื่อแยกกันผลิตอุปกรณ์และชิ้นส่วนของสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในแต่ละประเทศแล้วนำมาแลกเปลี่ยนระหว่างกันภายในภูมิภาค (Intra-regional Trade) การผลิตในระบบเครือข่ายดังกล่าวส่งผลให้ตลาดส่งออกไปยังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเติบโตอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นตลาดส่งออกสำคัญทดแทนตลาดหลักในประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และภูมิภาคยุโรป เป็นที่น่าสังเกตว่า หากรวมมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่น อาเซียน และเอเชียตะวันออกเข้าด้วยกันแล้วจะมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 52.7 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด สะท้อนบทบาทของการค้าระหว่างกันภายในภูมิภาค ความเชื่อมโยงของระบบการค้าภายในภูมิภาคยังสร้างความแข็งแกร่ง (Resilience) กับการส่งออกของประเทศไทยจนสามารถรักษาการขยายตัวในอัตราสูงอย่างต่อเนื่องไว้ได้ แม้จะเผชิญกับความเสี่ยงจากความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจในประเทศสหรัฐอเมริกาและภูมิภาคยุโรปก็ตาม

ความผันผวนของราคาสินค้าและอัตราการค้า

แม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศผู้ส่งออกสำคัญประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ก็ประเทศผู้นำเข้าน้ำมันในสัดส่วนที่สูงยิ่ง สถานการณ์การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลกเมื่อปี ค.ศ.2005 ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญภาวะขาดดุลการค้า ในปีดังกล่าวเป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปี นับแต่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อปี ค.ศ.1997 ความผันผวนของราคาน้ำมันที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจดังกล่าวสะท้อนความเสี่ยงจากราคาสินค้าระหว่างประเทศ ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ อัตราส่วนระหว่างราคาส่งออกกับราคานำเข้าเรียกว่าอัตราการค้า (Term of Trade) ประเทศกำลังพัฒนาที่ขาดอำนาจต่อรองราคา (Price Taker) มักเผชิญปัญหาการสูญเสียรายได้จากการส่งออกสินค้าที่มีราคาต่ำไปกับการนำเข้าสินค้าที่มีราคาสูง โดยเฉพาะการนำเข้าน้ำมัน (Oil Importer) ดังสมมติฐาน Prebisch-Singer Hypothesis

ตารางที่ 4 อัตราการค้าของประเทศไทย

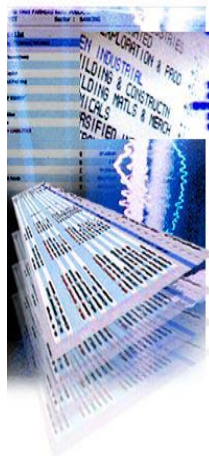
	2001	2003	2005	2007
อัตราการค้า	92.1	94.3	96.9	96.0

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า ภาวะการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลกตั้งแต่ปี ค.ศ.2005 เป็นต้นมา ทำให้อัตราการค้าของประเทศไทยลดลงและเผชิญกับการสูญเสียรายได้จากการส่งออกไปในการนำเข้าน้ำมัน ธนาคารโลก ประเมินว่าประเทศไทย เกาหลีใต้ และฟิลิปปินส์ ซึ่งต่างเป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมันสำคัญในภูมิภาคเอเชียต้องสูญเสียรายได้จากการส่งออกด้วยผลของอัตราการค้าที่ลดลงนี้ประมาณร้อยละ 1.5-2.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

บทส่งท้าย

การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทยด้วยการส่งเสริมการส่งออกถือเป็นกลไกหลักในการรักษาระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการส่งออกยังคงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีความแข็งแกร่งเมื่อเทียบกับภาคอุปสงค์รวมภายในประเทศ อย่างไรก็ตามความผันผวนของราคาสินค้าในตลาดโลกกลับเป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคการค้าและลดทอนศักยภาพของการขยายตัวทางเศรษฐกิจลงได้

ศัพท์บัญชีประชาชาติ

บัญชีงบดุลแห่งชาติ (National Balance Sheet) คือ บัญชีที่แสดงถึงมูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สิน และความมั่งคั่งสุทธิ ที่แต่ละภาคสถาบันเศรษฐกิจของประเทศ (ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล) ถือครองอยู่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

รายการของบัญชีงบดุลจะแสดงถึงมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอยู่ ณ ต้นงวดบัญชี บวกด้วยมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่เปลี่ยนแปลงระหว่างปี ก็จะได้มูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สินและความมั่งคั่ง ณ สิ้นงวดบัญชี หรือ ณ สิ้นปี โดยทั่วไปจะกำหนด ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี เป็นวันสิ้นงวดบัญชี ซึ่งสินทรัพย์ของประเทศสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ 1) สินทรัพย์ที่ไม่ใช่การเงิน (non-financial asset) และ 2) สินทรัพย์ทางการเงิน (financial asset)

สศช. ร่วมมือกับ JHU จัดทำบัญชีองค์กรไม่แสวงหากำไรของประเทศไทย

สศช. โดยสำนักบัญชีประชาชาติ ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาบัญชีองค์กรไม่แสวงหากำไรตามระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ. 1993 หรือ Non Profit Institution Satellite Accounts ภายใต้ความรับผิดชอบของ Johns Hopkins University (JHU) โดยเป็นการจัดทำตามคู่มือขององค์การสหประชาชาติที่ได้ร่วมกับ JHU พัฒนาขึ้น เรียกว่า Handbook on Non-Profit Institutions in the System of National Accounts เพื่อให้แต่ละประเทศสามารถพัฒนาและจัดทำบัญชีองค์กรไม่แสวงหากำไรตามมาตรฐานเดียวกัน ทั้งสองหน่วยงานคือ สศช. และ JHU ได้ลงนามร่วมกันในข้อตกลงการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2551 โดย สศช. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ สศช. เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการจัดทำและเผยแพร่บัญชีองค์กรไม่แสวงหากำไรของประเทศไทย

โดยเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2551 Dr. Lester M. Salamon, Director of Center for Civil Society Studies, JHU ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการฯ ได้เข้าหารือร่วมกับคณะกรรมการฯ เพื่อติดตามความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการจัดทำบัญชีฯ ดังกล่าว

ทั้งนี้บัญชีองค์กรไม่แสวงหากำไร นับเป็นบัญชีบริวารของระบบบัญชีประชาชาติ บัญชีหนึ่งจากหลายๆ บัญชี เช่น บัญชีการท่องเที่ยว บัญชีสิ่งแวดล้อม บัญชีการศึกษา บัญชีสุขภาพ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวัดมูลค่าของกิจกรรมที่เกิดขึ้นนอกขอบเขตการผลิตในเชิงเศรษฐกิจ โดยครอบคลุมมูลค่าการผลิตของอาสาสมัคร (Volunteer) จำนวนมากที่ปฏิบัติงานในองค์กรไม่แสวงหากำไรโดยไม่ได้รับผลตอบแทน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานขององค์กรไม่แสวงหากำไรที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งเพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและการกำหนดนโยบาย ตลอดจนสร้างกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้และการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาประเทศ ตลอดจนเพื่อสนับสนุนการจัดทำสถิติบัญชีประชาชาติของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน มีมาตรฐานและสามารถเปรียบเทียบระหว่างประเทศได้

ปัจจุบันมี 26 ประเทศได้จัดทำบัญชีองค์กรไม่แสวงหากำไรตามคู่มือที่พัฒนาขึ้นโดย JHU แล้ว ได้แก่ อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย เบลเยียม บราซิล แคนาดา แคนเมอรูน สาธารณรัฐเช็ก ฝรั่งเศส กานา อินเดีย อิสราเอล อิตาลี ญี่ปุ่น เคนยา คีร์กีซสถาน เกาหลีใต้ มาลี โมร็อกโก นิวซีแลนด์ เปรู ฟิลิปปินส์ สโลวาเกีย แอฟริกาใต้ ยูกันดา สหรัฐอเมริกา และประเทศซิมบับเว

ความก้าวหน้าและรายละเอียดของงานวิจัยนี้ จะได้นำเสนอในโอกาสต่อไป

Office of the National
Economic and Social
Development Board :
National Accounts Office

สำนักบัญชีประชาชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม

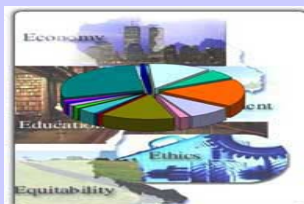
เขตป้อมปราบ

กรุงเทพฯ 10100

Phone: 02 280 4085

Ext 6166, 6186, 6180

Fax: 02 281 2466

ที่ปรึกษา

นายอำพน กิตติอำพน

เลขาธิการฯ

นายอดม เต็มพิทยาไพสิฐ

รองเลขาธิการฯ

นายปรเมธี วิมลศิริ

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

นายณพพร บุญญผล

ผ.อ. สำนักบัญชีประชาชาติ

คณะทำงาน

นางสมจิตต์ จรรย์พงษ์

นายอภิชัย ธรรมเสริมสุข

นางสาวณัฐสุดา เพชรทนต์

นางสุชาดา แก้วมาติงาม

นายสมบัติ กิจจารุพงษ์

นางสาวอุดมสุข เขียวพงศ์

นายธรรมรงค์ จรัสตำรวจวัฒน์

นายณมัตถ์ มานนวล

นายพีรณัฐ แดงสกุล

